

וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֵה, וּבִשְׁעָה שֶׁהִשְׁתַּחֲוֶה לֹא הָיָה חוֹלֵה, וְעַל שִׂידַע שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן עָלָה לְדַרְגָּה עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה כִּסֵּא שְׁלֹם, מִשּׁוּם כִּף הִשְׁתַּחֲוֶה לְאוֹתָהּ מִרְכָּבָה, כִּסֵּא עֲלִיוֹן, שְׁלֹמוֹת הָאֵילָן הַגְּדוֹל וְהַחֹזֵק שֶׁנִּקְרָא עַל שְׁמוֹ, וְעַל זֶה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. וְדַאי עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, שֶׁהָרִי עָלָה לְמַקוֹמוֹ וְהִתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ.

וַיֹּאמֶר הַשְּׂבָעָה לִי וַיִּשְׂבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח וְאָמַר, (קהלת ז) כֹּל זֶה נִסִּיתִי בַחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אַחֲפָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. הָרִי שְׁנִינוּ, שְׁלֹמֵה הַמֶּלֶךְ יָרַשׁ אֶת הַלְּבָנָה מִכָּל צְדָדֶיהָ, וּבִימֵינוּ עֲמָדָה בְּשְׁלֹמוֹת אוֹתָהּ הַלְּבָנָה שֶׁהִתְבָּרְכָה מֵהַכֹּל, וּכְשֶׁרְצָה לַעֲמֹד עַל הַנְּהֻגוֹת הַתּוֹרָה אָמַר, אֲמַרְתִּי אַחֲפָמָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וּנְשָׂאתֵנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתֵּנִי בְּקַבְרֹתֵם. שֵׁם שְׁנִינוּ, מִי שִׁיָּצְאָה נִשְׁמֹתוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, וְגוֹפּוֹ נִקְבָּר בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, פְּתוּב עָלָיו (ירמיה ב) וַתִּבְאוּ וַתִּטְמְאוּ אֶת אֶרְצֵי וּנְחַלְתִּי שְׁמַתְם לְתוֹעֵבָה, וַיַּעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתֵּנִי בְּקַבְרֹתֵם, וּנְשָׂאתֵנִי יָצְאָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שׁוֹנֵה יַעֲקֹב, שֶׁהִשְׁכִּינָה הֵיטָה אַחוּזָה בּוֹ וְדִבּוּקָה בּוֹ. זֶהוּ שְׁכֻנּוֹ (בראשית ז) אֲנֹכִי אֲרֹד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה - לְדוֹר עִמָּךְ בְּגִלּוֹת, וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עֲלֶיךָ - לְזוּג בִּי אֶת נִשְׁמַתְךָ וְלִקְבֹר אֶת גּוֹפְךָ בְּקַבְרֵי אֲבוֹתֶיךָ. מַה זֶה אוֹמֵר? [אף עַל גַּב ש] [שְׁחָרִי לֹא] יָצְאָה נִשְׁמֹתוֹ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת. [ועַל זֶה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עֲלֶיךָ פְתוּב].

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֵה. וּבִשְׁעָתָא דְסַגִּיד, לֹא הָיָה חוֹלֵה, וְעַל דִּידַע דְהָא בְּהָיָה זְמַנָּא, סְלִיק בְּדַרְגָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא כְּרִסְיָא שְׁלִימָתָא, בְּגִינֵי כִךְ סַגִּיד לְהָיָה רְתִיכָא, כְּרִסְיָא עֲלָאָה, שְׁלִימוֹ דְאֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיף, דְאֶקְרִי עַל שְׁמִיָּה. וְעַל דָּא, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה וְדַאי, דְהָא אֶסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהָ וְאַתְעַטֵּר בְּעִטְרוֹי דְמֶלֶךָ קְדִישָׁא:

וַיֹּאמֶר הַשְּׂבָעָה לִי וַיִּשְׂבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח וְאָמַר, (קהלת ז) כֹּל זֶה נִסִּיתִי בַחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אַחֲפָמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. הָא תְּנִינָן, שְׁלֹמֵה מִלְּפָא, יָרִית סִיְהָרָא מִכָּל סְטְרוֹי, וּבִיּוֹמוֹי קִיַּיְמָא בְּשְׁלֹמוֹתָא, הֵהִיא סִיְהָרָא דְאַתְבָּרְכָא מִכָּל פְּעָא לְמִיקָם עַל נִימוּסֵי אוּרִיַּיְתָא. אָמַר, אֲמַרְתִּי אַחֲפָמָה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וּנְשָׂאתֵנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתֵּנִי בְּקַבְרֹתֵם, תַּמָּן תְּנִינָן, מֵאֵן דְנִפְק נִשְׁמַתִּיהָ בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא, (דף רכו ע"א) וְגוֹפָא דִילִיָּה אֲתַקְבֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, עֲלִיָּה פְתִיב, (ירמיה ב) וַתִּבְאוּ וַתִּטְמְאוּ אֶת אֶרְצֵי וּנְחַלְתִּי שְׁמַתְם לְתוֹעֵבָה, וַיַּעֲקֹב אָמַר וּקְבַרְתֵּנִי בְּקַבְרֹתֵם, וּנְשָׂאתִיהָ נִפְקָא בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁאֲנִי יַעֲקֹב, דְשָׁכִינְתָא הוֹת אַחֲדִית בֵּיָה, וְאַתְדַּבְּקַת בֵּיָה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית מז) אֲנֹכִי אֲרֹד עִמָּךְ מִצְרַיִמָּה, לְדִיַּרְא עִמָּךְ בְּגִלּוֹתָא. וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עֲלֶיךָ, לְאַזְדוּוּגָא בִּי נִשְׁמַתְךָ, וְלְאַתְקַבְרָא גּוֹפְךָ בְּקַבְרֵי אֲבֹתֶיךָ. מַאי קָא מִיַּירִי, (אף עַל גַּב דְקָא) (נ"א דְהָא לֹא) נִפְקַת נִשְׁמַתִּיהָ בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא. (נ"א וְעַל דָּא וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עֲלֶיךָ פְתִיב).

יוֹסֵף יֵשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ. יוֹסֵף וְדָאֵי, שֶׁהָרִי הוּא בְכוֹר שֶׁל הָרְהוֹר הַלֵּב, בְּכוֹר שֶׁל טָפָה רֵאשׁוֹנָה הִיָּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, וּמִשׁוּם שֶׁיַּדַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סֵתֵר זֶה, הַתְּבַשֵּׁר לוֹ בַּיּוֹסֵף, שֶׁהָרִי כָּל אֶהְבְּתוֹ בּוֹ הִיָּתָה תְלוּיָהּ.

יֵשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ, מַה זֶה אוֹמֵר? אָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּשִׁבִיל כְּבוֹד יַעֲקֹב, וּלְבַשֵּׁר לוֹ שֶׁהָרִי יוֹסֵף קָיָם וַיִּמְצָא אֶצְלוֹ בְּמִיתָתוֹ. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, לְמַדְתִּי דְבָר, וְאֲנִי פוֹחֵד לְגִלְתּוֹ, וּבְמַעֲשֵׂי הָעוֹלָם נִמְצְאָת חֲכָמָה. בָּא רַבִּי אַבְאָ, [וַיִּשְׁקוּ] וְהִכָּה בּוֹ. אָמַר לוֹ, אָמַר דְּבָרֶיךָ וְחָגַר כְּלֵי זֵינֶיךָ. בִּימֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבָרִים מִתְגַּלְיִים.

אָמַר, לְמַדְתִּי מִפְּרָקֵי רַבִּי יִיסָא הַזֶּקֶן בְּהַנְהֻגוֹת הָעוֹלָם, בֶּן אָדָם שְׂזוּכָה לְבֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, צָרִיךְ לָשִׂים עֶפֶר עַל עֵינָיו כְּשֶׁנִּקְבְּרָ, וְזֶהוּ כְבוֹדוֹ, לְהִרְאוֹת שֶׁהָעוֹלָם נִסְתָּר מִמֶּנּוּ, וְהוּא יוֹרֵשׁ אוֹתוֹ בְּעוֹלָם תְּחִתּוֹ.

מִשׁוּם שֶׁעֵינֵי הָאָדָם, מֵרָאֵה הָעוֹלָם נִרְאֵה בְּהֵם, וְכָל הַגּוֹנִים כֶּף הֵם שֶׁסְּבִיבוֹ: הַלְבָן שְׂבוֹ הוּא הַיָּם הַגָּדוֹל אוֹקְיָנוֹס, שְׁמִקִּיף אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּכָל הַצְּדָדִים. גּוֹן אַחַר הוּא הַיְבִשָּׁה [שְׁמִקִּיף] שְׁמוּצִיאָה מִיָּם, וְהַיְבִשָּׁה עוֹמֶדֶת בֵּין הַיָּם, כֶּף הוּא הַגּוֹן בֵּין הַיָּם.

גּוֹן אַחַר שְׁלִישֵׁי הוּא בְּאֲמֻצֵּעַ שְׁלוֹ, זוֹ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהִיא אֲמֻצֵּעַ הָעוֹלָם. גּוֹן רְבִיעִי הוּא מֵרָאֵה שֶׁל כָּל הָעֵינָן, וְנִקְרָא בֵּת עֵינָן, שֶׁבְּאוֹתוֹ בֵּת עֵינָן נִרְאֵה הַפְּרָצוּף, וְהַמֵּרָאֵה הַנִּכְבָּד מִכָּל זוֹ צִיּוֹן, שֶׁהִיא נִקְדָּה אֲמֻצֵּעַ שֶׁל הַכֹּל, שֶׁמֵּרָאֵה כָּל הָעוֹלָם נִרְאֵה שָׁם, וְשֵׁם שׁוֹרֵה הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא הַיְפִי שֶׁל הַכֹּל וּמֵרָאֵה שֶׁל הַכֹּל, וְהָעֵינָן

יֵשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ, יוֹסֵף וְדָאֵי, דְּהָא הוּא בּוֹכְרָא דְהָרְהוֹרָא דְלֵבָא, בּוֹכְרָא דְטָפָה קְדָמָאָה הִוָּת, כְּדָאֲתִמָּר. וּבִגִּין דִּידַע קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא טְמִירָא דָא, אֲתַבְּשֵׁר לִיָּה בַּיּוֹסֵף, דְּהָא כָּל רַחֲמֵימָתָא בֵּיהּ תְלוּיָא.

יֵשִׁית יָדוֹ עַל עֵינָיָהּ. מָאֵי קָא מִיָּרִי. אָמַר רַבִּי יִיסָא, בְּגִין יִקְרָא דִיעֲקֹב, וְלֹאֲתַבְּשֵׁרָא דְהָא יוֹסֵף קָיָם, וַיִּשְׁתַּפַּח עָלֶיהָ בְּמִיתָתֶיהָ. רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, מְלָה אוֹלִיפְנָא, וְדַחֲלִילָא לְגַלְאָה, וּבְעוֹבְדֵי עֲלֵמָא חֲכָמָתָא אֲשִׁתַּפַּח. אָתָא רַבִּי אַבְאָ, (ד"א ל"ג וַיִּשְׁקִיָּה) בְּטַשׁ בֵּיהּ. אָמַר, אֵימָא מִילָךְ, וְזִינִין זֵינֶיךָ. בַּיּוֹמוֹי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְלִין אֲתַגְלִיין.

אָמַר, אוֹלִיפְנָא מִפְּרָקִין דְרַב יִיסָא סָבָא, בְּנַמּוּסֵי עֲלֵמָא. בַּר נֶשׁ דְּזָכִי לְבַר בְּהָאֵי עֲלֵמָא, לִיבְעֵי לִיָּה לְנַגְדָא עֲפָרָא עַל עֵינָוֵי כַּד אֲתַקְבַּר, וְדָא הוּא יִקְרָא דִילִיָּה, לְאֲחֻזָּא דְעֲלֵמָא אֲסֵתִים מַנְיָה, וְהוּא יָרִית לִיָּה לְעֲלֵמָא תְּחִתּוֹי.

בְּגִין דְעֵינָוֵי דְבַר נֶשׁ, חִיזוּ דְעֲלֵמָא בֵּיהּ אֲתַחְזִי, וְכָל גּוֹוֹנִין הָכִי אֵינּוּן דְאַסְחָרוּ. חוֹרָא דְבֵיהּ, הוּא יֵמָא רַבָּא אוֹקְיָנוֹס, דְאַסְחָר כָּל עֲלֵמָא בְּכָל סְטֵרֵי. גּוֹוֹנָא אַחְרָא הוּא יַבְשָׁתָא (דְאַקִּיפוּ), דְאַפִּיקוּ מֵיָא, וַיַּבְשֵׁתָא קָאִים בֵּין מֵיָא, הָכִי הוּא גּוֹוֹנָא בֵּין מֵיָא.

גּוֹוֹנָא אַחְרָא תְלוּתָאָה, הִיא בְּמַצִּיעוֹתָא דְבֵיהּ, דָּא יְרוּשָׁלַיִם, דְּהִיא אֲמֻצֵּעוֹתָא דְעֲלֵמָא. גּוֹוֹנָא רְבִיעִיָּה, הִיא חִיזוּ דְכָל עֵינָא, וְאַקְרִי בֵּת עֵינָן, דְבֵהּ הוּא בֵּת עֵינָן, אֲתַחְזִי פְּרָצוּפָא. וְחִיזוּ יִקְרָא מִכְּלָא, דָּא צִיּוֹן, דְּאִיָּהּ נִקְוָדָה אֲמֻצֵּעוֹתָא מִכְּלָא, דְּחִיזוּ דְכָל עֲלֵמָא תַּמָּן אֲתַחְזִי. וְתַמָּן שְׂרָיָא שְׂכִינְתָא, דְּהִיא שְׁפִירוּ דְכֵלָא, וְחִיזוּ דְכֵלָא, וְעֵינָא דָּא הוּא